

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Lindewal 32

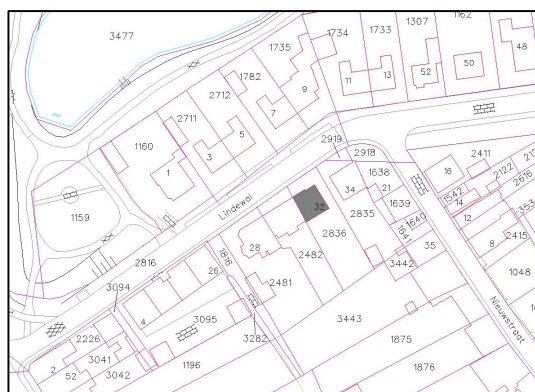
Monumentnummer : GM063

Straat : Lindewal
Huisnummer : 32
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 AB

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 2836

Naam object : Villa Johanna
Bouwjaar : 1906
Bouwstijl : Jugendstil
Architect : M.H.C. Bloemendaal
Oorspronkelijke functie : woonhuis
Huidige functie : woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 22-2-2013
Datum aanwijzing : 25-02-2014

Situering

Pand gelegen aan de Lindewal in het noordelijk deel van de historische binnenstad van Doesburg. Het pand wordt van de straat gescheiden door een voortuin en een smeedijzeren hekwerk langs het trottoir.

Hoofdpzetz

Vrijstaand, éénlaags pand op rechthoekige plattegrond. Het pand heeft een kelder, begane grond en een eerste verdieping onder een afgeplat schilddak annex zadeldak. De kelder is door het aanwezige hoogteverschil aan de achterzijde uitgevoerd als souterrain.

Historie

De Lindewal volgt het tracée van de middeleeuwse stadsomwalling, die ondanks latere aanpassingen in de Tachtigjarige Oorlog niet meer voldeed en na 1606 in opdracht van prins Maurits werd vervangen. Deze vestingwerken zijn in 1672 in opdracht van de Franse koning Lodewijk XIV geslecht en nadien niet meer hersteld. Ze werden vervangen door de Hoge en Lage Linies, die vanaf 1701 naar ontwerp van Menno van Coehoorn zijn aangelegd.

Rond het midden van de 18^e eeuw waren in het noordelijk deel van de middeleeuwse stad diverse tuinen te vinden waaronder ook aan beide zijden van de Lindewal. Na afwaardering van Doesburg tot vesting 2^e klasse verrezen geleidelijk huizen op de wallen in welke periode ook aan de Lindewal de eerste huizen verschenen. De straat werd na de definitieve opheffing van de vesting na 1922 ook aan de veldzijde bebouwd. Achter de huizen aan de stadszijde bleef in de vorm van grote tuinen het open karakter bewaard.

Beknopte bouwgeschiedenis

Het huis is in 1906 in één keer samen met het naastgelegen Huize Alida (Lindewal 34) gebouwd naar ontwerp van M.H.C. Bloemendaal in opdracht van de heer Stein, fabrikant in Doesburg voor zijn beide dochters. Bloemendaal is voor Doesburg van belang als architect van diverse woonhuizen, waaronder het rijtje Ooipoortstraat 65 – 71, het woon-winkelpand Ooipoortstraat 34 en de aan de zelfde straat gelegen Chr. Gereformeerde Kerk. In hoofdopzet en detail zijn beide huizen sinds de bouw ongewijzigd gebleven.

Exterieur

Het huis bestaat uit een hoger, risalerend deel rechts onder een afgewolfd zadeldak en een lager deel onder afgeplat schilddak. De gevels staan op een gepleisterde, lichtgrijs geverfde plint en zijn gemetseld in kruisverband. De stoot- en lintvoegen zijn voorzien van een gesneden voeg. In de gevels zijn rechte staafankers opgenomen. Op de hoeken zijn van witte kalkzandsteen geblokte hoekpilasters gemetseld. Het metselwerk van deze steen is consequent met een rode mortel gevoegd. De dakvlakken zijn belegd met roodbakkende tuile du nordpannen.

Aan de voorzijde is het rechterdeel voorzien van een drielichtvenster dat aan de bovenzijde als steenshoge, gemetselde rondboog is vormgegeven. De bovenlichten hebben glas in een houten roedenverdeling. Boven het venster zijn op de eerste verdieping dubbele deuren met kalf en bovenlicht opgenomen. Het bovenlicht bestaat uit 5x2 ruiten in een houten roedenverdeling. De gevel is voor de dubbele deuren voorzien van een houten balkonhek met gesneden pironnen op de hoeken. Het balkonhek heeft behoord bij een in het verleden verwijderd balkon. Bij die gelegenheid is het balkonhek in de diepte ingekort om dienst te kunnen doen als frans balkon.

Vanaf de hoogte van de kapvoet is de geveltop met houten delen bekleed, aan de onderzijde figuratief uitgezaagd. Bij de bovendorpel van de dubbele deuren die door de bekleding heen steken, zijn de planken halfrond gezaagd. Op de houten bekleding is links en rechts van de gevelopening in uitgezaagde houten letters de naam van het huis aangebracht: "VILLA JOHANNA". De geveltop wordt beëindigd met windveren, op de uiteinden rond uitgezaagd en geometrisch gedecoreerd.

Het linkerdeel van het huis is lager en heeft een afgeplat schilddak en zinken mastgoten op smeedijzeren gootbeugels uit de bouwtijd. In de voorgevel is een gekoppeld, tweelicht venster aanwezig met enkelruits onderramen en bovenramen met ruiten in een 3x3 roedenverdeling. Het venster is voorzien van gebakken, geprofileerde dorpelstenen en wordt ontlast door een strekse boog van witte kalksteen met verhoogd middendeel. Het venster is voorzien van persiennes voor de onderramen. Links van het venster is een gevelsteen uit hardsteen ingemetseld met de tekst:

J.F.F. Heijns – Stein

19 3/9 06

De linker zijgevel heeft rechts een vergelijkbaar gedetailleerd schuifvenster met ruiten in een 5x3 roedenverdeling in het bovenraam. Links in de zijgevel is de entree gesitueerd onder een uit kalkzandsteen gemetselde, steenshoge rondboog met halfsteens muurdammetjes tussen het deurkozijn en de twee zijlichten. De entree bestaat uit een kozijn op natuurstenen neuten en een geprofileerd kalf waarboven een bovenlicht met geel gekleurd glas in een 4x3 roedenverdeling. De deur heeft twee bossingpanelen in het onderste deel en geel gekleurd glas in het bovenste deel. Dit heeft een centraal raam voorzien van een gesmeed rooster in Jugendstilvormen geflankeerd met smalle raampjes. De zijlichten zijn voorzien van een onder- en bovenraam in een kozijn met kalf en geel gekleurde ruiten in een houten roedenverdeling. De onderdorpel bestaat uit geprofileerde, gebakken lekdorpelstenen.

In het dakvlak is boven het rechter venster een dakkapel met lessenaarsdak opgenomen. De kapel heeft twee draairamen met ruiten in een 2x3 roedenverdeling met erboven een mastgoot. De zijwangen zijn bekleed met houten rabatdelen die worden afgesloten met windveren met rond gezaagde uiteinden waarin geometrische decoratie is opgenomen.

De achtergevel

Bestaat uit een gepleisterd souterrain met een tweetal draairamen en een paneeldeur met glas in de bovenste helft, die toegang geeft tot de kelder.

De gevel boven het souterrain heeft een indeling met drie vensters die alle met openslaande deuren zijn uitgevoerd met een kalf en meerruits bovenlichten, aan de bovenzijde met strekken ontlast. De rechter deuren zijn in het verleden verwijderd en voorzien van een gemetselde borstwering met lekdorpelstenen. De middelste opening is smaller en heeft een enkele deur gehad. Ook deze is verwijderd ten behoeve van een vast venster boven een houten borstweringpaneel. De gevel heeft enkele staafankers. Het linker deel van de gevel is hoger opgetrokken tot afgewolfde topgevel waarin een venster is opgenomen met draairamen met achtruits bovenlicht boven een vast kalf, ontlast met een strekse boog. Het venster is voorzien van opgeklampte luiken. De geveltop is afgewerkt met geometrisch gedecoreerde windveren.

Interieur

Kelder: een paneeldeur geeft toegang tot de keldertrap onder de trap naar de eerste verdieping. De kelder is gedekt met een geschilderd balkenplafond. De plattegrond bestaat uit een voorruimte van waaruit een okerkleurige paneeldeur met vierruits bovenvak toegang geeft tot de kelderruimte aan de achterzijde van het huis. De keldervloer is belegd met grijs gesmoorde tegels en voorzien van inbouwkasten met

paneeldeuren tegen de achterwand. Een paneeldeur met vierruits bovenvak geeft toegang tot de tuin.

Begane grond: de plattegrond bestaat uit een centrale hal links met een steektrap naar de eerste verdieping met onder de trap de deur naar de kelder. De trap is voorzien van een gecanneleerde trappaal met acanthusbladeren en aan de bovenzijde bekroond met een granaatappel. De leuning is voorzien van gietijzeren balusters. In de hal is een garderobe gerealiseerd door de hoekkamer linksvoor te verkleinen, het Jugendstil stucplafond van die kamer is daarvoor ingekort. Een deur links geeft toegang tot de keuken links aan de achterzijde, een paneeldeur met architraaflijst aan het einde van de gang geeft toegang tot de woonkamer. De woonkamer bestaat uit een deel aan de straat dat is gedekt met een stucplafond met dubbele kamlijst en een centraal ornament in Jugendstilvormen. De ruimte wordt verlicht door een drielicht venster. Kozijn en raamhout dateren uit de bouwtijd. Het achterste deel van de woonkamer is voorzien van een ongedecoreerd stucplafond, het deel tussen voor- en achterzijde is uitgevoerd als verlaagd plafond. Openslaande deuren met historische spanjoletsluiting geven toegang tot het terras aan de achterzijde. De woonkamer is middels een doorbraak verbonden met de keuken aan de achterzijde links.

Eerste verdieping: de trap eindigt met een dubbele trappaal op de overloop van de eerste verdieping en is voorzien van een balustrade. De overloop is gedekt door een schrootjesplafond waarin een met kraalschroten afgewerkt daklicht is opgenomen. Paneeldeuren met architraaflijsten geven toegang tot de verschillende vertrekken, die gedeeltelijk met kraalschroten zijn afgetimmerd. De kapconstructie is op de kamers deels in het zicht en bestaat uit gordingen die door kreupele spanten van machinaal gezaagd naaldhout worden opvangen. Blokkeels tussen spantbenen en muurplaten vangen de spatkrachten op.

Bouwdossiers

10 juli 1906 bouw twee villa's

Literatuur

- Haans, F.A.C., C.J.B.P. Frank, *Beschrijving Lindewal 32 Doesburg*, 14-9-1990 (adviesnr. 247)
- Haans, Frank, *Monumentengids Doesburg*, Utrecht 2008, 307-308

Waardering

Het object is in 1906 ontworpen door de Doesburgse architect H.C. Bloemendaal en is op onderdelen goed bewaard gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn het historisch-ruimtelijk verband met het linker buurpand, de ligging aan de straat met tuin en historisch hekwerk, de gaafheid van de architectuur, de ruimtelijke indeling op de begane grond en eerste verdieping, diverse onderdelen van de afwerking van het huis, zoals de behouden gebleven paneeldeuren met architraaflijsten, stucplafonds en de kasten in de kelder.

Het pand Lindewal 32 is van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde.

Het huis is architectuurhistorisch van belang als voorbeeld van een huis in 1906 ontworpen door de lokale architect H.C. Bloemendaal met elementen van chalet- en Jugendstilarchitectuur en vanwege het op onderdelen goed behouden gebleven interieur.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie en de ruimtelijke samenhang met de buurpanden Lindewal 28, 30 en 34.

Het huis is cultuurhistorisch van belang als goed bewaard gebleven voorbeeld van een klein ensemble van woningen uit het begin van de twintigste eeuw aan de rand van de stad gebouwd voor de gegoede middenklasse.